

ARENGUKAVA 2024-2026

Tallinn 2024

Avasõna

Eesti Tsöliaakia Selts (ETS) tegutseb alates 1996. aasta märtsist tsöliaakiaga laste vanemate ning Tartu Ülikooli Lastekliiniku lastearstide dr Külli Miti ja dr Oivi Uiibo algatusel. ETS on Eesti Puuetega Inimeste Koja (EPIKoja), Euroopa Tsöliaakia Seltside Assotsiatsiooni (AOECS) ja Eesti Koolitus- ja Konsultatsioonifirmade Liidu liikmesorganisatsioon. ETSi peamine rahastaja on Eesti Puuetega Inimeste Fond (EPIFond), lisaks on erinevaid projekte viimastel aastatel rahastanud Kodanikuühiskonna Sihtkapital, Eesti Keele Instituut ja Avatud Eesti Fond. Selts müüb koolitusi, teostab turundustegevusi ja sõlmib tootmisettevõtetega gluteenivaba toidu kaubamärgi litsentsilepinguid. Viimastel aastatel on omatulu ja lisarahastus erinevatest projektidest suurem seltsi põhieelarvest.

ETS on aktiivne patsiendiorganisatsioon, mille eesmärgiks on tsöliaakiaga inimeste ja nende lähedaste igakülgne huvikaitse. Igapäevane seltsi tegevus on suunatud nende elukvaliteedi tõstmisele, kus keskmiselt on gluteenivaba toitumisega seonduv: gluteenivabade toiduainete kättesaadavus ning tasakaalustatud toitumine. Luuakse uusi ja kaasajastatakse olemasolevaid infomaterjale, täiendatakse kodulehte ja aktiivselt tegutsevad sotsiaalmeedia grupid. Seltsi oma kogemuse jagajad annavad infot oma kogemuse baasil kõikidele huvilistele tasuta. Tegutseme selle nimel, et ükski tsöliaakiaga inimene ei jääks oma murega üksi. Kogukonna toetamise eesmärgil teeme koostööd paljude partneritega, kelledeks on nii eraettevõtted (tootmise-, kaubanduse- ja HoReCa ettevõtted jt), riigiasutused (Põllumajandus- ja Toiduamet, Tervise Arengu Instituut jm) kui ka haridusasutused (Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Annely Sootsi Tervisekool jm). Oma tegevuses toetume alati tõendus põhisele meditsiinile.

Aktiivselt tegeleme organisatsiooni arendamisega. Oleme kolm viimast aastat saanud projektitoetust Kodanikuühiskonna Sihtkapitalilt arenguhüppe eelhüppe projekti raames ning 2024. aastal jõudsimel lõpule juhtimissüsteemi kirjeldamisega. See loob eeldused süsteemseks tegevuseks, kus kõik tiimiliikmed saavad aru, mis ajahetkel ja miks konkreetseid tegevusi teostatakse. Oluliseks peetakse personali (vabatahtlikud, koolitajad, koolituse koordinaatorid) suurendamist ja rahulolu. ETSis on tegev personalijuht, kelle põhitegevuseks on personali värbamine, motiveerimine ja tunnustamine.

ETSi arengukava 2024 -2026 koostamisse panustasid nii seltsi juhatus kui liikmed. Arengukava tegemisel analüüsisime nii eelmise 2021-2023 arengukava täitmist kui ka partnerite ja kogukonna sisendit seltsi tegevusteks. Elektroonilised küsitlused viidi läbi erinevatele sihtrühmadele (tsöliaakia kogukond, partnerid) sügisel 2023. Partneritest rääkisid arengukava koostamisel kaasa Prisma Peremarket, Annely Sootsi Tervisekool, Oribalt Estonia, Bureau Veritas ning Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA).

Üldistatult töid huvigrupid välja järgmised ETSi arenguvajadused:

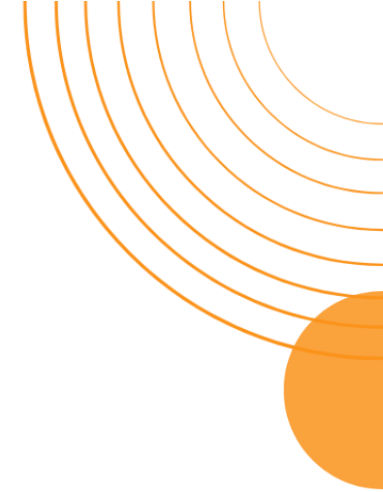
- teadlikkuse tõstmine kauplustes, koolides/lasteaedades, toidlustuskohtades, avalikus sektoris, tootjate seas ja ühiskonnas
- toetuse taotlemine tsöliaakiaga inimestele
- koostöö PTAga, et suurendada gluteeni- ning ristsaastumise vaba toitu valikut
- lasteaedades ja koolides tsöliaakiaga lastele õige toit

-
- *toitlustuskohtade, kaubanduskettide ja haigla toitlustajate koolitamine*
  - *teadlikkuse tõstmine noorte seas*
  - *rohkem pereüritusi*
  - *info jagamine gluteenivabade toodete kohta*
  - *toitumisalased koolitused veebis*
  - *gluteenivaba toidu kaubamärgi promomine*
  - *infot mittetsöliaakia gluteenitundlikkuse kohta*
  - *igas maakonnas oma tsöliaakia eestvedaja ja kokkusaamised mõned korras aastas*
  - *juriidiline abi*
  - *kogemuslood*
  - *kuidas peale diagnoosi saamis hakkama saada (saab siduda kogemuslugudega)*
  - *rääkida tsöliaakiast pigem positiivsemas võtmes kui negatiivses.*

Arengukava eesmärkide täitmiseks koostame igal kalendriaastal tegevuskava, kus toome koos eelarvega välja nii juhatuse kui valdkondade tegevused kvartalite lõikes. Tegevuskava täitmist analüüsime korra kvartalis avatud juhatuse koosolekul. Arengukava täitmist jälgime juhatuse töös regulaarselt ning analüüsime eesmärkide saavutatust iga kalendriaasta lõpus, et alustamata ja pooleliolevad tegevused üle viia järgmisse aastas.

EELMISE ARENGUKAVA ANALÜÜS	
<i>Antud tabelis on toodud 2023 sihttasemed ja 2021-2023 tegevused</i>	
Esimene siht: tsöliaakiat põdeva inimese huvid on mitmekülgselt toetatud	
Riiklik toetussüsteem on kirjeldatud	Toetussüsteem ei ole kirjeldatud
Valminud on vähemalt 1 tsöliaakiaga inimese sotsiaal-majanduslik teadusuuring	Ettepanekut teadusuuringuks ei ole tehtud ja uuring ei valminud
Selts saab riigilt infot tsöliaakia esmadiagnooside kohta	Oleme sellel teemal suhelnud Eesti Gastroenteroloogide Seltsi juhatusega ning saanud infot, kuidas Eestis esmadiagnoose määratakse. Saime Tervisekassast vastuse Teabenõudele tsöliaakiaga inimeste arvu kohta, kuid see kajastab vaid teatud aastaid ja vaid täiskasvanuid.
Tsöliaakia diagnoosi ja RHK1 klassifikaatori koodi kasutamise praktika on kirjeldatud koos parendusettepanekutega	Oleme sellel teemal suhelnud Eesti Gastroenteroloogide Seltsi juhatusega ning saanud infot, kuidas Eestis esmadiagnoose määratakse. Küsisime tsöliaakiaga inimeste arvu kohta teabenõude Tervisekassast, kuid Gastroenteroloogide Seltsi juhatuse sõnul puudub Eestis raport, kuidas erinevad arstid ja tervishoiuasutused tsöliaakiat kodeerivad. Parendusettepanekuid riigile ei ole teinud.
Toitumisnõustamissüsteem on kirjeldatud	Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledžis kaitsti lõputöö „Toitumisnõustamise vajadus tsöliaakia korral“: https://tsoliaakia.ee/wp-content/uploads/2021/11/Diplomito%CC%88o%CC%88%20Toitumisno%CC%83ustamise-vajadus-tso%CC%88liaakia-korral_M.Ledis_.pdf
Valminud on vähemalt kolm toitumisnõustamise alast uuringut	Valmis üks uuring: https://tsoliaakia.ee/wp-content/uploads/2021/11/Diplomito%CC%88o%CC%88%20Toitumisno%CC%83ustamise-vajadus-tso%CC%88liaakia-korral_M.Ledis_.pdf
Vähemalt 1x aastas viiakse läbi kaubamärgi teadlikkuse uuring sihtrühmade seas	Uuringut ei ole läbi viidud
Teine siht: ETS on jätkusuutlik patsiendiorganisatsioon	
Vähemalt 10 uut partnerit aastas on ETS ise kaasanud	Kaasime aastas kuni 7 partnerit

Vähemalt 5 partnerit aastas on kaasanud ETS-i	ETSi kaasas aastas 1-3 partnerit
Kommunikatsioonistrateegia on rakendatud	Kommunikatsioonistrateegia on samuti koostamisel
Juhtimissüsteem on rakendatud	Juhtimissüsteem on kirjeldatud ja piloteeritud, nüüd hakkame rakendama.
Vabatahtlike värbamise- ja mentorlussüsteem on rakendatud	Värbamise süsteem on piloteeritud ja täiendatud ning juhtimissüsteemis kirjeldatud. Mentorluse süsteemi väljatöötamiseks on kavas kirjutada uus projekt
Sobiv IT lahendus sisekommunikatsiooniks on rakendatud	2023. aastal läksime üle Google Workspace platvormile
Vähemalt 3 lisaprojekti aastas	Aastas oleme läbi viinud 1-2 lisaprojekti
Teenitud omatulu vähemalt 75% SoM eelarvest	Omatulu oleme teeninud 75% EPIF rahastusest (koos lisa projektide eelarvetega on EPIF eelarve ületatud kahekordselt)
Litsentseeritud gluteenivaba toidu kaubamärgi omavate toodete arv - 55	2023. aastal litsentseerisime ära 23 toodet
Liikmeskond kasvab 15 inimese võrra aastas	2023. aastal astus seltsi 33 uut liiget
Liikme pakett on uuendatud ja rakendatud	Liikmepakett on uuendamisel
Vabatahtlike arv - 28 vabatahtlikku	2023. aasta lõpuks töötas seltsi heaks 27 inimest
Kolmas siht: ETS on kompetentne infoallikas	
70% koolitavatest leiab, et on saanud õpitut oma töös kasutada	100% koolitavatest leidis, et saab õpitut oma töös kasutada
70% nõustavatest leiab, et saadud info toetab teda tsöliaakiaga toime tulemisel	100% nõustavatest leidis, et saadud info toetas teda tsöliaakiaga

Tsöliaakiaalaste ja gluteenivaba toitumist puudutavate teadusartiklite ja analüüside kajastamine seltsi kodulehel (3 teadusartiklit/analüüsi aastas)	2023. aastal kajastasime ühte uuringut: https://tsoliaakia.ee/neeruhaiguste-ja-tsoliaakia-vaheline-seos/
Koolitussüsteem on rakendatud	Koolitussüsteem on väljatöötamisel (tegevused toimuvad, kuid raamistiku kirjeldamine on pooleli)
Nõustamissüsteem on rakendatud	Nõustamissüsteem on väljatöötamisel (tegevused toimuvad, kuid raamistiku kirjeldamine on pooleli)
Korraldatud vähemalt 2x aastas kaubamärgialaseid promoüritusi	Promoüritusi ei korraldatud

ETSi väljakutsed

28 tegevusaasta jooksul on ETSs palju korda saadetud, kuid endiselt on lahendamata tsöliaakiaga inimese jaoks olulised teemad, mis on sõnastatud ka seltsi fookusteemadena EPIF tegevustoetuse jaoks:

1. *Riigile on sõnastatud ettepanekud tsöliaakiaga inimeste toitumisterapeutide visiitide kompenseerimiseks ja sotsiaal-majanduslike kulude katmiseks.*
2. *Tsöliaakiaga lapsed saavad lasteasutustes (koolides, lasteaedades) neile vajaliku korrektse toidu.*
3. *Eestis on teada tsöliaakiaga inimeste arv.*

ETSi vabatahtlikkond on toimekas ja värbame ka uusi vabatahtlikke, kuid uute inimeste välja õpetamiseks napib aega. Paljud ETSi rollid eeldavad põhjalikke teadmisi tsöliaakiast, ristsaastumise vältimisest ja gluteenivabast toitumisest ning nende teadmistega kurssi viimine on ajamahukas. Kindlasti on vabatahtlikele väljakutseks aja planeerimine põhitöö, pere, hobide ja vabatahtliku töö vahel.

Täname kõiki oma liikmeid, vabatahtlikke ning partnereid, kellega liigume ühiselt eesmärkide poole.

Koos oleme tugevamad!

Seltsi juhatus

Visioon, missioon, väärtused

Eesti Tsöliaakia Selts on omaalgatuslik mittetulundusühinguna tegutsev patsiendiorganisatsioon.

Missioon – Tsöliaakiahaigete heaolu ja elukvaliteedi tõstmine läbi huvikaitse ja koostöö.

Visioon – ETS on professionaalne ja innovaatiline oma haigusega seotud valdkonna tervisepoliitika ja ühiskonna arvamuse kujundaja.

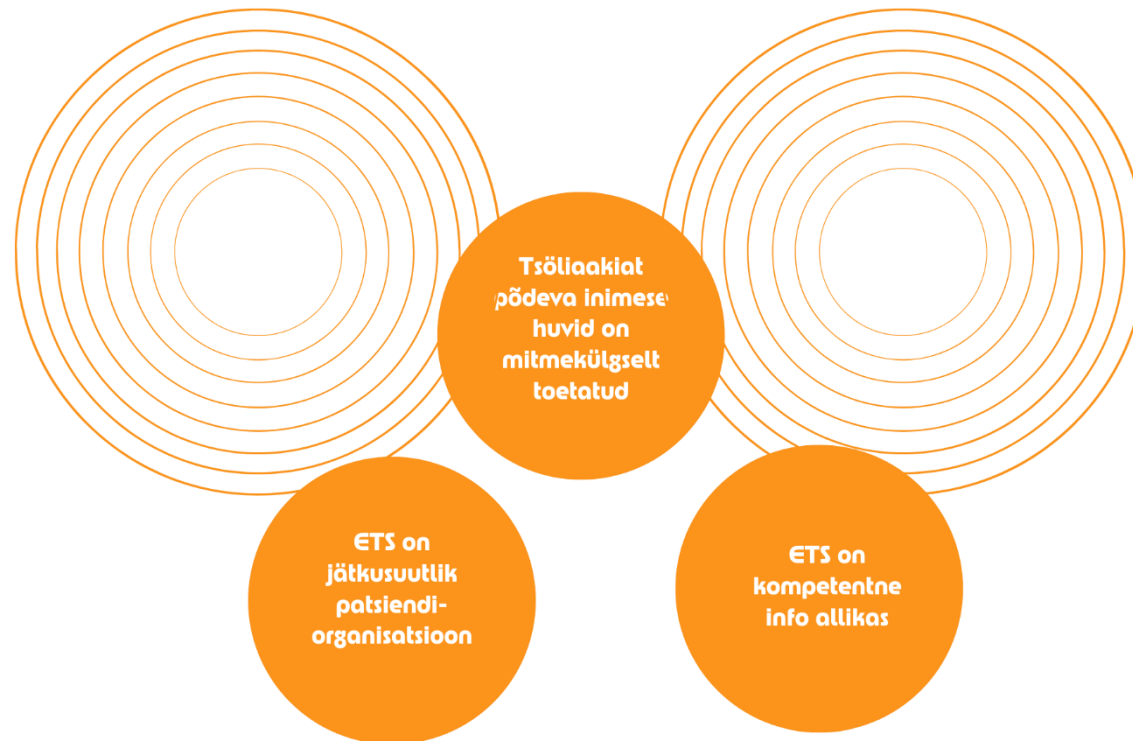

Väärtused

- **Tervis** – Oma tegevusega rõhutame tsöliaatikute ainsa ravi “range gluteenivaba dieet” olulisust, mis on tee terviseni. Tervis on meie kõige kallim vara ning see on meie endi kätes.
- **Elukvaliteet** – ETS loob oma tegevusega tsöliaakiahaigetele oluliselt paremat elukvaliteeti võimaldades ligipääsu pidevalt uuendatud infole ja tehes järjekindlat tööd gluteenivabade toodete valiku suurenemise ning ühiskonna teadlikkuse tõstmise nimel.
- **Positiivsus** – Vaatamata diagnoosile on siiski põhisõnum jääda positiivseks! Positiivsust leiavad liikmed eelkõige seltsi ühistest üritustest, kus on alati rõõmus õhkkond ning tsöliaatik tunneb, et ta ei ole üks. Isegi rasketel hetkedel jäädakse positiivseks.
- **Ühtekuuluvus** – ETS on kui üks suur pere, kus on tugev õlg-õla tunne! Tihti võib leida omale sõbra, kes mõistab tsöliaakia diagnoosiga elamise võlu ja valu.
- **Teadlikkuse tõstmine** – Tsöliaakiaalase teadlikkuse tõstmine nii ühiskonnas laiemalt kui seltsi siseselt. Pidev koostöö erinevate organisatsioonidega (sh välismaa seltsid), et olla pidevas arengus.

1. Strateegilised sihid, eesmärgid ja mõõdikud

ETSI on kokku 3 strateegilist sihti, mis on patsiendiorganisatsiooni tegevustes võrdselt olulised ning planeerimisel ja plaanide elluviimisel peamisteks teeviitadeks.

SIHT 1: Tsöliaakiaga inimese huvid on mitmekülgset toetatud

ETS alustab tsöliaakiaga inimeste elukvaliteedi tagamiseks vajaliku riikliku toetussüsteemi kaardistamisega ja teeb esimesed sammud nende väljatöötamiseks. On oluline leida võimalusi kõrgehinnaliste gluteenivabade toodete ning ka psühholoogilise ja sotsiaalse toetuse jaoks läbi erinevate meetodite. Sealhulgas on vaja saada riiklikku statistikat esmadiagnooside kohta, et kaardistada tsöliaakiaga inimeste tegelik arv ning seeläbi planeerida efektiivset huvikaitset koostöös KOVide ja riigiasutustega. Lisaks teeme Tervisekassale ettepaneku rahastada tsöliaakiaga inimestele vähemalt kaks esimest toitumisterapeudi visiiti. Tsöliaakiaga inimese huvisid kaitseme eelkõige ka läbi kvaliteetse info jagamise.

Eesmärk: Tsöliaakiat põdeva inimese huvikaitse riiklikul tasandil on tagatud

Huvigruppide kaasamisega on plaanis jätkata info ja andmete kogumist, et töötada välja riiklik toetussüsteem tsöliaakiaga inimestele, mida omakorda toetab esmadiagnooside arvu teadasaamine koostöös EPIKoja ning huvigruppidega (TAI, TA, erialaliidud).

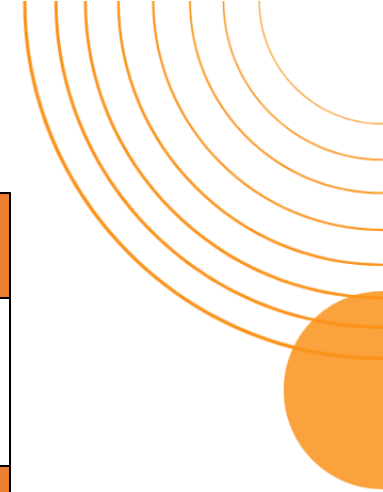
Möödik	Algtase 2024	Sihttase 2025	2026
Tsöliaakiaga inimeste sotsiaal-majanduslike kulutuste uuring ja ettepanekud riiklikuks toetussüsteemiks	x	Valminud on vähemalt 1 teadusuuring	Ettepanekud riigile edastatud
RHK ¹ koodi on kasutusel tsöliaakia esmadiagnooside loendamiseks	Ettepanek EPIKle ja Gastroenteroloogia-gide Seltsile	Koodi kasutamise praktika on kirjeldatud koos parendusettepanekutega	Kood on võetud kasutusele

Eesmärk: Riiklik toitumisenõustamissüsteem on rakendunud

Koostöös Eesti Puuetega Inimeste Kojaga luuakse partnerlussuhted teiste erialaseltside (toitumisenõustamisega seotud erialaseltsid) ja avaliku sektori asutustega (Tervise Arengu Instituut) ning tehakse vajadusel veel ettepanekuid uuringute ja/või uurimistööde algatamiseks, et töötada välja riiklik toitumisenõustamissüsteem.

¹ RHK e rahvusvaheline haiguste klassifikatsioon, mille alusel arstid sisestavad haiguse koodi inimese haiguslukku. Koodi kasutamisel on kindlad reeglid. <https://et.wikipedia.org/wiki/RHK-10>

Möödik	Algtase 2024	Sihttase 2025	2026
Riiklik toitumisnõustamise süsteem	Ettepanekud on olemas	Ettepanek Tervisekassa teenuse nimekirja	Äsjadiagnoositud tsöliaakiaga inimesed saavad vähemalt 2 toitumisterapeudi konsultatsiooni Tervisekassa toetusel
Eesmärk: Tsöliaakiaga inimesed on toetatud toitumisterapeudi ja psühholoogi poolt			
Möödik	Algtase 2024	Sihttase 2025	2026
Kaks toitumisterapeuti on kaasatud seltsi töösse	Töötatakse välja toitumisnõustamise süsteem ja tegevust alustab kaks toitumisterapeuti	Toitumisnõustamise süsteemi piloteerimine	Toitumisnõustamise süsteem on rakendunud (sh tsöliaakia kogukonda toetavad kaks toitumisterapeuti)
Üks psühholoog on kaasatud seltsi töösse	Töötatakse välja psühholoogilise nõustamise süsteem ja tegevust alustab 1 psühholoog	Süsteemi piloteerimine	Psühholoogilise nõustamise süsteem on rakendunud (sh tsöliaakia kogukonda toetab üks psühholoog)

SIHT 2: ETS on jätkusuutlik patsiendiorganisatsioon

Teades esmadiagnooside arvu on meil võimalik täpsemalt arvestada meie peamise huvigrupi suurusega Eestis. See aitab planeerida tegevusi kogu tsöliaakia kogukonna eest seismisel, liikmete värbamisel ning ühtlasi muudab meid veelgi arvestatavamaks partneriks oma koostööpartneritele ning seeläbi on meil võimalus olla kaasatud rohkem partnerite tegemistesse. Jätkusuutlikkus hõlmab endas nii finantsilist, organisatsiooni juhtimise kui ka liikmelisuse ja vabatahtlike värbamise protsesse, et tagada üleüldine tasakaalustatud areng.

Eesmärk: ETS on kaasatud partnerite poolt

ETS on usaldusväärne partner, kelle tegevused loovad väärtust ning on sihtrühmadele ja avalikkusele regulaarselt ja arusaadavalt kommunikeeritud. See annab võimaluse ETSil olla proaktiivselt kaasatud erinevatel võimalikel läbirääkimistel, saavutades seeläbi kõrgem teadlikkus tsöliaakiast ja tsöliaakiaga inimeste huvikaitsest.

Möödik	Algtase 2024	Sihttase 2025	2026
ETSi poolt kaasatud uued partnerid	5 partnerit	5 partnerit	5 partnerit
Partnerid, kelle initsiatiivil on kaasatud ETSi	Vähemalt 3 partnerit aastas on kaasanud ETSi	Vähemalt 3 partnerit aastas on kaasanud ETSi	Vähemalt 3 partnerit aastas on kaasanud ETSi
Partnerite rahulolu	x	1 analüüsitud uuring	1 analüüsitud uuring

Eesmärk: ETS on jätkusuutlik

ETSi juhtimissüsteem on läbimõeldud ja dokumenteeritud organisatsiooni kirjeldus, mis toetab ühtse, avatud ja lahendustele suunatud organisatsioonikultuuri arendamist. Vabatahtlike värbamis- ja mentorlussüsteem loob eeldused, et vabatahtlik saab teha seda, mis tema silmad särava paneb ning ta on toetatud mentori poolt. Organiseeritud ja tugev juhtimine tagab organisatsiooni jätkusuutlikkuse, mis kätkeb mitmeid konkreetseid valdkondi.

Möödik	Algtase 2024	Sihttase 2025	2026
Vabatahtliku tegevuse raamistik (sh värbamine ja mentorlus)	Vabatahtliku tegevuse raamistik töötatakse välja	Vabatahtliku tegevuse raamistikku piloteeritakse	Vabatahtlike tegevuse raamistik on rakendunud
Vabatahtlike arv	29 vabatahtlikku	33 vabatahtlikku	35 vabatahtlikku

Mõõdik	Algtase 2024	Sihttase 2025	2026
Edukas lisaprojekt aastas (lisaks EPIFondi projektile vähemalt 1 projekt aastas)	1 lisaprojekt	1 lisaprojekt	1 lisaprojekt
Teenitud omatulu	Teenitud omatulu vähemalt 50% EPIFi eelarvest	Teenitud omatulu vähemalt 75% EPIFi eelarvest	Teenitud omatulu vähemalt 100% EPIFi eelarvest
Litsentseeritud gluteenivaba toidu kaubamärki omavate toodete arv	25 toodet kannavad Eestis välja antud gluteenivaba toidu kaubamärki	30 toodet kannavad Eestis välja antud gluteenivaba toidu kaubamärki	35 toodet kannavad Eestis välja antud gluteenivaba toidu kaubamärki
Liikmeskond (inimest aastas)	30 uut liiget aastas	30 uut liiget aastas	30 uut liiget aastas
Liikmepakett	Liikmepaketi uuendamine	Liikmepaketi uuenduste piloteerimine	Liikmepakett on rakendunud
Kogukonna rahulolu	1 analüüsitud uuring	1 analüüsitud uuring	1 analüüsitud uuring
Kommunikatsioonistrateegia	Kommunikatsioonistrateegia on koostamisel	Kommunikatsioonistrateegia on piloteerimisel	Kommunikatsioonistrateegia on rakendunud
Teadusuuringud (sh kõrgkoolide lõputööd)	1 uuring aastas	1 uuring aastas	1 uuring aastas

SIHT3: ETS on kompetente infoallikas

Tegutseme järgides teaduslikke põhimõtteid ning kogume kvaliteetset informatsiooni teadusallikatest ning rahvusvahelistest parimatest praktikatest, mida edastame sihtrühmadele läbi valdkondliku nõustamise, koolituste ja kasutame ka poliitikakujundamises. Tegutseme selle nimel, et avalikkus kajastaks tsöliaakia ja gluteenivaba dieediga seonduvat korrektset ning teadlikkus rahvusvahelise gluteenivaba kaubamärgi ja puhta tootmise põhimõtete kohta tõuseks. Kõik eelnev aitab kaasa ETS-i kvaliteetse ja usaldusväärse kuvandi loomiseks ning olla seeläbi professionaalne partner.

Eesmärk: ETS on kvaliteetse info jagaja (nõustamised, koolitamised, gluteenivaba kaubamärk)

Oleme välja töötanud koolitus- ja nõustamissüsteemi, et tagada ühtlane kvaliteet ja vorm infole ning teadmistele, mida jagame. Töötame teaduslikel põhimõtetel ja otsime pidevalt juurde tsöliaakia ning gluteenivaba toitumise teemalisi teadusartikleid ja rahvusvahelist infot, eesmärgiga kujundada ETSi kui kompetentsikeskuse mainet.

Möödik	Algtase 2024	Sihttase 2025	2026
Koolitusel saadavad kompetentsid on rakendatavad	95% koolitavatest leiab, et on saanud õpitut oma töös kasutada	95% koolitavatest leiab, et on saanud õpitut oma töös kasutada	90% koolitavatest leiab, et on saanud õpitut oma töös kasutada
Nõustatava toimetulek tsöliaakiaga	95% nõustatavatest leiab, et saadud info toetab teda tsöliaakiaga toime tulemisel	95% nõustatavatest leiab, et saadud info toetab teda tsöliaakiaga toime tulemisel	95% nõustatavatest leiab, et saadud info toetab teda tsöliaakiaga toime tulemisel
Rahvusvaheliste tsöliaakiaalaste ja gluteenivaba toitumist puudutavate teadusartiklite ja analüüside kajastamine	2 uuringut	2 uuringut	2 uuringut
Koolitussüsteem (väljatöötamine ja rakendamine)	Koolitussüsteem on kirjeldatud	Koolitussüsteem on piloteeritud	Koolitussüsteem on rakendatud
Nõustamissüsteem tsöliaakiaga inimestele (arendamine ja rakendamine)	Nõustamissüsteem on kirjeldatud	Nõustamissüsteem on piloteeritud	Nõustamissüsteem on rakendatud

Mõõdik	Algtase 2024	Sihttase 2025	2026
Nõustamissüsteem HoReCa sektorile	Nõustamissüsteem on kirjeldatud	Nõustamissüsteem on piloteeritud	Nõustamissüsteem on rakendatud
Tsöliaakiaga inimest toetavad infomaterjalid (sh videod, visuaalid jm)	2 uut infomaterjali	2 uut infomaterjali	2 uut infomaterjali

Mõistete selgitused

Huvigrupp² – ehk **huvirühm/sidusrühm**, kes huvituvad organisatsioonist või kes organisatsiooni mõjutavad. Siia alla kuuluvad nii tsöliaakiat põdevad isikud ja nende pereliikmed; seltsi liikmed; arstide erialaseltsid; laiem ühiskond; organisatsioonid, kes puutuvad kokku gluteenivaba toitlustamise või tootmise ja tsöliaakiat põdevatele inimestele teenuse osutamisega (nt riigiasutused).

Partner – ehk kaasatud asutus on juriidiline isik, kes on avaldanud selget huvi olla kaasatud ETS-i tegevustes ning kellega on aktiivne suhtlus ühiste eesmärkide elluviimiseks.

---

² Mänd, K. 2014. Organisatsiooni arendamine. *Peatükk: Organisatsiooni tegevuskeskkonna analüüs. lk 54-56* - <https://heakodanik.ee/sites/default/files/files/arendamise%20k%C3%A4siraamat%20veeb.pdf>